

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 205
אדר ב' תשע"ט

לקיימו כהלכה, כן יזכו להרחיב ידיעותיהם בכל חלקי התורה, ולהיות מורו הוראה.

התרגשות רבה בסיום מחזור לימוד העירובים

בחבורת האברכים שע"י מוקד העירוב

ימים אלו הם ימים גדולים במערכת המסופעת של "מוקד העירוב", ימים גדולים של השלמת שלב א' בפעילות עצומה ומבורכת. לפני כשנה פתחנו בס"ד דבר חדש לציבור האברכים, מסגרת שיעורים ללימוד תורת העירובים בצורה מעשית ומסודרת, על סדר השו"ע והמשנ"ב, עם פסקי החזו"א והוראות פוסקי זמנינו, ושימת דגש מיוחד על הפרקטיקה שיוצאת מתוך דינים אלו, שזה בעצם החלק הקשה ביותר בלימוד עירובין.

עד לפני זמן לא רב, היה נושא העירובים הלכות קשות, שאנשים נמנעו מללמוד אותם, מחמת שלא רואים בהם את ההלכה למעשה, ובאמת הצורה שהיום עושים את העירובים כמעט שאינה כתובה במשנ"ב, אבל היא נלמדת מתוך הדינים הכתובים, ויש צורך גדול לבאר את היוצא מן ההלכות, כדי שהלימוד יהיה מעשי, שיהיה לימוד על מנת לקיים, לימוד שמבינים ומתעניינים בו.

מוקד העירוב השקיע מאמצים רבים לפתוח מסגרות של שיעורים ברחבי הארץ, ובשנה האחרונה התקיימו השיעורים בארבעה ערים, בבני ברק וירושלים, בית שמש ומודיעין עילית. מאות אברכים האחרונים ללימוד במסגרת זו, אחרי שכבר הכירו את המקצועיות והבקאות של "מוקד העירוב", שהתרחב מאוד בשנים האחרונות, בפעילות ארצית לבדיקת עירובים קיימים, ועשיית עירובים חדשים, בין בשכונות החרדיות, ובין בישובים שרבים ממשפחות האברכים מתארחות בהם בשבתות השנה וימי בין הזמנים.

לימוד מעשי סעיף אחר סעיף

במהלך השנה האחרונה זכינו יחד עם מאות האברכים לעבור על הלכות עירובין, סעיף אחר סעיף, להבין את שורש הדין, ולמצוא בכל הלכה את ההשתקפות שלה במציאות שלנו, ואת הדברים שנוגעים למעשה, החל מדיני הרשויות, בהגדרת "רשות הרבים" ברחובות שלנו, עם פתרונות שעושים בזמנינו לבטל דין רשות הרבים, ולאחר מכן דיני הוצאה בטלטול פחות מד' אמות, הנחה על מנוע מזגן שמחוץ לחלון, טלטול ליחה שבפיה, שפיכת מים בצינור שבמרפסת, מה מותר וכיצד. ולאחר מכן דיני הקרפיפות, מהו עיקר הדין, ובמה מקילים העירובים העירוניים, והאם יש להם על מה לסמוך. אח"כ דיני המחיצות הכוללות עשרות נושאים, עם מאות פרטים, ומה הוראות רבני זמנינו בכל דבר.

המשכנו את הלימוד דיני הנחת הפת, דיני בתי מלון, בתי חולים, ואיך עושים עירוב פרטי בבנין, או במתחם שבצימרים. מי טפל לבעה"ב ומי אוסר. וכעת אנו עומדים לסיים דיני שכירות רשות, מתי הגוי אינו אוסר, וכיצד שוכרים את דירתו, במה נחלקו פוסקי זמנינו בשכירות להניח חפץ, מהו הבעיה שהתחדשה בשכירות מהממשלה, ומה טוענים רבני זמנינו על שכירות מחברת החשמל.

ברכת המערכת לאברכים המתמידים

כעת לקראת סיום המחזור, יוצאים האברכים שלמדו והשקיעו, עם ידיעות עצומות בכל מגוון הנושאים של העירובים [מלבד דיני התחומין שיתקיימו בעז"ה בשנה הבאה], עם ידיעה ברורה להבין כל שאלה ולדעת את הנושאים הכרוכים בה, וכבר משתמשים בידיעות אלה לבדוק עירובים במקומות שמתארחים בהם, וזוכים לזכות את הרבים ולהציל מפסולי העירובים המצויים במקומות שיש חוסר בקיאות בהלכה. רבים מהאברכים המובהרים שואפים להשלים את ידיעותיהם במסלול החדש, שמתמקד בדיני מחיצות, ונועד להקנות את הידיעה למעשה, עם השימוש בהלכות הכרוכות בידיע טכני ומציאותי.

אנו מברכים את מאות האברכים המסיימים את המחזור השנתי, יהי רצון שכשם שזכו להרחיב את ידיעותיהם בלימוד מעשי בנושא העירובים, ולדעת

פתיחת מסלולי לימוד לאברכים מתמידים

שמעוניינים לרכוש את הידע ההלכתי, עם הידע הטכני והמקצועי,

לכל דיני המחיצות וצורות הפתח.

כולל: מחיצת לבד, גוד אסיק, גג הבולט, עומד מרובה, קרן זווית, צורת הפתח, עמודים ולחיים, צורת קשירת החוטים, תל המתלקט, פי תקרה ועוד, כולל גם החלק הטכני כגון: גודל הלחיים, עובי וגובה העמודים, צורת ההתקנה, פתרונות שונים בקשירת החוטים, סוגי החוטים ומעלותיהם, גיזום ענפים, פתרונות לעשיית עירוב זמני למתחם, ועוד.
הלימוד יהיה מלווה בהמחשות והדגמות, בעזרת מצגות מיוחדות שיערכו ע"י מוקד העירוב, מתוך הנסיון הרב בבדיקת מאות עירובים ברחבי הארץ. כמו כן ישתתפו הלומדים בבדיקת עירובים במספר מקומות, בליווי הדרכה בשטח.

תכנית הלימוד במשך כחצי שנה (מתחיל מהקיץ עד חנוכה)

בשיעורים שיתקיימו אחת לשבוע למשך כשעה,

עם מראי מקומות ודפי סיכום, ללימוד וחזרה בשאר ימי השבוע.

ההרשמה למסלולי הלימוד נפתחת בימים אלו ע"י הנציגים דלהלן:

המענה ינתן בשעות בין הסדרים:

בני ברק וירושלים בטל - 055-678-3323

במודיעין עילית - 0548589612 (1:00 - 3:30 בצהריים)

באלעד - 052-7647320

למעוניינים בהרשמה למסלולי הלימוד, ופרטים נוספים, בהרשמה בטלפונים הנ"ל

עשרה דרגות בדין מזומר, צדוקי ומחלל בצנעא ועוד

במאמר זה נביא נושא אחד מתוך השיעורים שהתקיימו בשבוע זה, בלימוד השו"ע סימן שפ"ה, המדבר בדיני צדוקי ומומר, בשיעור ביאר הג"ר משה אנגלרד שליט"א את החילוקים ההלכתיים בין סוגי האנשים בזמנינו, והעלה שיש יותר מעשר דרגות הלכתיות, כדי לדעת מי פוסל את העירוב, ומי אינו פוסל.

א. מומר לחלל שבת בפרהסיא, אפילו רק בדרבנן, נעשה כגוי, וצריך לשכור רשותו כדי שלא יבטל את העירוב.

ב. המחלל שבת בצנעא ולא בפרהסיא, אפילו שמחלל בדבר דאורייתא, דינו כישראל, ומבטל רשותו. ונחלקו האחרונים האם יכול גם לערב.

ג. במשנ"ב כתב שגם אדם שמחלל בפרהסיא בפני אנשים, אבל מתבייש לחלל בפני אדם גדול [כגון רב חשוב], נידון כמחלל בצנעא ולא בפרהסיא.

דין זה יכול להציל על חילונים מסורתיים שלא יחללו בפני רב חשוב. אמנם הורו הפוסקים שאם אינו מתבייש מחמת יהדותו, אלא מפני כבודו של החכם, או מחמת תרבותו וטקט, נוהג בפני הרב כרצונו של הרב, אין זה מוריד אותו לדרגת מחלל בצנעא.

ד. בשו"ע כתוב שצדוקי שאינו מאמין בדברי חז"ל, דינו כישראל, אבל אינו מדוה בעירוב, ולכן אינו יכול לערב, אלא יכול לבטל רשות ולדעת התו והרא"ש מדובר כשאינם מחללים בפרהסיא, מחמת פחד מהחכמים.

ה. יש שכתבו שמחמת זה מי שגר בשכונה חרדית, ומפחד לחלל שבת, אפילו שאינו מאמין ואינו שומר שבת בביתו, אינו פוסל את העירוב, כדן מחלל בצנעא. אבל בזמנינו בדרך כלל מדובר באדם שכאשר נמצא מחוץ לשכונה, הוא מחלל בפרהסיא, ונעשה מומר, ואינו דומה לצדוקי שלא חילל שבת בפרהסיא כלל.

היום את העירובים, מהו הלחי, ומה הן הלכותיו, מהי גדר ומהו עומד מרובה. למרות המאמץ הגדול המושקע בגליונות אלו, לקרב את ההלכות והפרקטיקה אל כל אדם ואדם, בשפה קלה וברורה, בכל זאת אינה דומה שמיעה לראיה, ותשוקתם גדולה לצאת אל השטח המעשי, לראות וללמוד איך בודקים, איך מודדים, במה מתדיינים, וכיצד מהדירים. היכן מוצאים בעיות, ומה פוסל לכל הדעות.

אבל בדרך כלל לא היה בידינו למלא את מבוקשם של הפונים, כי הסיוורים הנעשים כיום הם בישובים מרוחקים מהצפון ועד הדרום, לפי הביקוש והצורך באותו זמן, והוצאות הנסיעה גדולות, וזמן הנסיעה והבדיקה ארוך, ורוב האברכים אינם מסוגלים לכך. ובפרט שבבדיקת ישוב אחד לא מגיעים לפגוש מגוון רחב של הלכות, כי לכל ישוב יש סגנון מסוים של עירוב, שיש מספר הלכות הנוגעות אליו, ועדיין הרבה דברים לא באים לידי ביטוי בסיוור בישוב אחד או שנים.

לעומת זאת "מוקד העירוב" הבין את תשוקת האברכים שעוסקים כבר שנה או כמה חודשים בלימוד מסכת עירובין, ואין להם דרך לגשת אל המעשה, מעבר לנכתב בגליונות, והנלמד במסגרת השיעורים החדשה. ולכן בתקופה זו של סוף הזמן ניגשנו אל המלאכה, לייצר סיוור מתוכנן שיפיק את

הדגמה מדיני העירובין, גידוד ומחיצה מנטרפין

מירב התועלת לאברכים, בלי שיצטרכו לנסוע רחוק. לצורך כך נבחר קטע מסוים מהעירובים השכונתיים בבני ברק, מקום שבו יוכלו לראות כ-40 נושאים שונים בדיון צורות הפתח, גדרות, לחיים, בקיעת רבים, פי תקרה, עומד מרובה, ועוד. ובהמשך הסיוור נגיע בעז"ה גם לקטע מעירוב עירוני שכשרותו ברמה אחרת, שבו נוכל לראות עוד הלכות שונות, שבהם נכנסים למחלוקות בפוסקים, דברים שאינם נמצאים בעירובים השכונתיים, ובזה להשלים את הידיעות שנרכשו בלימוד המסכת במהלך הזמן.

הסיוור מותאם גם למי שלא למד מסכת עירובין, או הלכות עירובין, וגם לבחורים וילידי כיתות ז' ח'. הדברים יבוארו בעל פה בהסבר ברור, מיסודות הדינים ועד לנידונים המורכבים, כנהוג בגליונות "תקוני עירובין". וכן יחולק למשתתפים, דף המסכם את הנושאים שיבוארו בסיוור.

ההשתתפות לנרשמים מראש, כדי שנוכל לחלק לקבוצות מסודרות.

הסיוור יערך בעז"ה בתחילת ימי בין הזמנים בשבוע פרשת מצורע

הציבור מוזמן לנצל עכשיו את ההזדמנות הנדירה

של סיוור ברמה גבוהה.

בירושלים, ביום ראשון ב' ניסן בשעה 1 בצהריים ברח' שמואל הנביא.

בבני ברק, ביום שני ג' ניסן בשעה 10 בבוקר, ברח' הרב כהנמן.

במודיעין עילית ביום שני ד' ניסן בשעה 6 בערב, סמוך לכניסה לעיר.

ההרשמה לסיוור בטל' 055-678-33-23

דמי השתתפות 10 ש"ח

ו. המחלל שבת מחמת מנהג אבותיו שהוא כתינוק שנשבה, הביא המשנ"ב שדעת ה"ב" בדעת הרמב"ם שדינו כישראל אבל אינו מערב, מפני שאינו מודה בעירוב. ודעת כמה פוסקים (תוס') שדינו כגוי. והמשנ"ב כותב שצריך לשכור ממנו, גם אם דינו כישראל, כיון ששייך הטעם שמא ילמד ממעשיו, ודעת החזו"א שהאיסור אינו תלוי בטעם, אלא אם דינו כגוי.

ז. ח. אדם ששומר מקצת מצוות, מחמת דעות פשרניות המהלכות בזמנינו בציבור רדוד. יש לדון אם יש לחלק בין אדם שמיקל מחמת שמאמין בדעה של רב שלו, או אדם שידוע שאין זו הדרך ובוחר בה מחמת תאוותו להקל מעליו רח"ל.

ט. בחזו"א כתב שבזמנינו אין מי שמאמין במקצת מצוות כמו הצדוקי שבזמן חז"ל, אלא מי שאינו מאמין הוי אפיקורס ודינו כגוי, שאוסר את העירוב וצריך לשכור ממנו.

י. יש לדון מהי הגדרת תינוק שנשבה. שלדעת החזו"א מי שהתגדל בחינוך הרע, באופן שאם יסבירו לו נכון הוא ישוב בתשובה, דינו כתינוק שנשבה. ואם גם כשמסבירים לו ומבין, אינו שב מחמת רצונותיו, אין דינו כתינוק שנשבה. ועיין בשבט הלוי (ח"ט סי קצ"ח) מש"כ ע"ז. וכן בספר שבות יצחק (הל' י"ט פ"ד) בשם מרן הגריש אלישיב זצ"ל, שחלקו על החזו"א שאין לחילונים שבזמנינו דין תינוק שנשבה, ועוד אריכות בהגדרות אלו, התבאר בשיעור.

אחד מהאברכים מהשיעורים שנעשה לבודק עירובים

אחת מהזדמנויות של ההשפעה הישירה של לימוד המעשי בעירובין, אשר בעז"ה יביא תועלת גדולה ללומדים ולכל הציבור, אירע לנו בשבוע האחרון, שאחד מהמשתתפים התמנה לבודק את העירוב בשכונתו.

בעקבות הלימוד הלך האברך לראות את העירוב בשכונתו, כדי לממש את ידיעותיו, ללמוד מתוך הנעשה. הוא התחיל למדוד את הלחיים בעזרת המכשיר שרכש בכינוס שנערך בירושלים, ומצא שיש מוט ברזל המפסיק שעומד בין הלחי לחוט. דבר כזה אי אפשר לראות במראה עין, מפני שמדובר בחוט שעובר באלכסון, ולא ניתן לשער כלל אם הברזל נמצא בזווית זו או אחרת. אבל בעזרת כלי המדידה ניתן לראות זאת. האברך פנה אל המענה של מוקד העירוב, קיבל את הטלפון של האחראי, והאחראי בא ומדד, והסכים שאכן זה המצב.

והנה מצד ההלכה, נחלקו הפוסקים האם מוט ברזל שעביו כששה סנטימטרים, חוצץ בין הלחי לחוט. דעת מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שגם דבר דק חוצץ, ודעת מרן הגרי"נ קרליץ שבידלח"ט, שדוקא ברוחב טפח או יותר יש לחוש לגג המפסיק, ומ"מ כדי לקיים שניהם, בא האחראי והזיז את מקום קשירת החוט בכמה סנטימטרים ועי"ז עקף את הבעיה הזו.

בתוך כדי הדברים התנצל האחראי, שבתקופה האחרונה הוא כבר לא בודק את העירוב מידי שבוע, כיון שרבה עליו המלאכה, והאברך שגר בשכונה נדהם לשמוע את הדבר. האברך התקשר שוב למוקד לשאול מה לעשות עם הבעיה החדשה שהתגלתה לו מתוך הדברים, והמשיב אמר לו, הנה המצוה בידים שלך, למדת, אתה יודע, אתה רוצה, ויש לך את התפקיד ליד הבית. ובכך יצא האברך להיות האחראי על העירוב, והחל לעבור ביסודיות על כל פרט בעירוב, יחד עם העוסקים שעסקו בו בעבר, ללמוד את הדינים, לשאול על כל ספק, ובצורה זו הוא קונה את הלימוד שרכש במשך השנה, בקנין חזק, יחד עם הזכות הגדולה לדאוג למאות משפחות האברכים הגרים בשכונה.

לחי המכוסה במודעות

באחד מהמקומות בעירוב היה לחי קרוב ללוח מודעות, והבודק של מוקד העירוב הלך והראה לו, שבמקום זה צריך להקפיד להסיר את המודעות המכסות את הלחי. שאל האברך מה הסיבה, אם משום שהלחי מוסתר א"כ מודעות עצמם ייחשבו כחלק מהלחי. והנה במקרה זה אי אפשר להשתמש במודעות עצמם ללחי, מפני שהם מכסות שטח רחב וכידוע מקפידים שלא להסתמך על לחי רחב. ולכן היה צורך להסירם. אמנם אם הם מודעות שמחזיקות רק זמן קצר, יש לדון שהם כדבר עראי הנמצא על הלחי, ואינו מבטל את הלחי. אבל במקרה זה מדובר בשכבת מודעות שעומדת זמן רב, ולכן האחראי החדש יחד עם הבודק של מוקד העירוב, עבדו להסיר את המודעות מעל הלחי ומסביבו.

הסרת המודעות המכסות את הלחי

סיוור העירובים המבוקש יוצא לדרך

בס"ד בשבוע זה אנו שמחים להגיש לציבור שוב את "הסיוור המודרך" המבוקש במסגרת הפעילות של "מוקד העירוב", לאחר שרבים ביקשו להצטרף אל בודקי העירובים לראות מקרוב במציאות מוחשית, כיצד עושים

חדש!

השני בסדרה:

משחק הרוב קובע!

משחק מרתק ומאתגר, להכרת הלכות עירוב לקראת ימי הפסח יוצא לאור משחק חדש, מבית "מוקד העירוב", המשלב בתוכו לימוד הלכות הקשורות לעשיית העירוב. משחק חינוכי, מאתגר, חווייתי, מפתח חשיבה מיועדת לשני משתתפים, מחולק ל-2 רמות מיוסד על דיני "עומד מרובה" מתאים לכל הגילאים

מחיר מוזל לרגל ההשקה 35 ש"ח בלבד

מוקדי מכירות - בטל: 054-8483320

